

ЗА БУКВЕНИТЕ

КИРИЛО МЕТОДИЕВСКИ ВЕСТНИК

ОПИСМЕНЕХЪ®

ИЗДАВА УНИВЕРСИТЕТЪТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ • ГОДИНА XLII • БРОЙ 62/НОЕМВРИ 2020 г.

Скъпи първокурсници!
Уважаеми студенти и докторанти!
Драги преподаватели и служители!
Почитаеми гости!

В днешния тържествен ден Университетът по библиотекознание и информационни технологии гостоприемно отваря врати за поредната академична учебна година и посреща първокурсници за 70-и път. За мен е привилегия като ректор на УниБИТ да споделя с вас своето удовлетворение, че всички ние – студентите, докторантите, академичният и административният състав, заедно празнуваме 70-годишнината, изпълнени с чувство на гордост от принадлежността си към нашето уникално висше училище.

За 70 години УниБИТ бележи сериозно развитие. През целия период академичната общност с чувство на изключителна отговорност и чест изгражда модерния облик на нашата Алма матер. И днес с ентузиазъм и постоянство се стремим към съвършенството, което обществото изисква от нас.

С мисъл и грижа към младите хора се стараем да осигурим една модерна и високотехнологична среда, в която свободно да изразяват и преоткриват себе си и да развиват възможностите си. Стимулираме идеите и начинанията на младите хора с търпение и всеотдайност в цялостния процес на тяхното израстване. Гласуваме им доверие съобразно техните амбиции, знания и житейски опит. А най-голямата ни награда е пълноценната лична и професионална реализация на нашите студенти и докторанти! Именно в това се изразява мисията на ръководството, академичния състав и администрацията на УниБИТ – да възпитаваме, обучаваме и образуваме младите хора, стъпвайки върху традицията, за да се реализират в настоящето и да гледат смело към бъдещето, да бъдат достойни граждани на България! Неслучайно започнах с „да възпитаваме“! – това е мисията на нашето 70-годишно висше училище с утвърдени традиции, модерно настояще и устремен поглед към бъдещето!

Уважаеми първокурсници,

Добре дошли в УниБИТ! Вие вече сте част от нашата академична общност, от нашето семейство, от нашето висше училище, което с гордост наричаме „Пазителя на познанието“. С чувство на дълг ви предаваме нашето послание да бъдете отговорни следовници на Кирило-Методиевото дело и с гордост и ясно съзнание да съграждате и надграждате съкровищницата, призвана да пази българщината чрез знанието.

Скъпи колеги,

Живеем в трудни времена. Извънредната ситуация ни накара отново да преосмислим думата „университет“.

Университетът е общност, място за споделяне на идеи, място за получаване на знания, място да създадеш приятелства и да се влюбиш. Университетът не е просто сграда или кампус, той е място, изпълнено с духовната енергия и младежкия дух на своите обитатели, затова, макар и за кратко, беше изключително тягостно да вървиш в празни коридори, да гледаш празни аудитории и зали, замлъкнали, където не се чува човешки глас, където няма глъчка.

Но независимо от предизвикателствата, пред които ни постави пандемичната обстановка, останахме заедно и запазахме академичния дух. Проведохме успешна кандидатстудентска кампания и днес откриваме учебната година отново заедно, с вас. С гордост ще споделя, че и тази година определенният план за прием е изпълнен над 100 процента.

За мен университетът е институция. А хората са тези, които правят институцията. Затова ви призовавам: бъдете себе си и отстоявайте позициите си! УниБИТ е нашето висше училище и всички ние заедно сме призвани да създаваме чувство на стабилност, доверие и съгласие и да споделяме нашите общи институционални цели и мисия!

Скъпи студенти и гости,

Позволете ми да изразя своята огромна благодарност към всички преподаватели, служители и приятели на УниБИТ, които са допринесли и допринасят за това Университетът по библиотекознание и информационни технологии да бъде уважавана и престижна образователна институция.

Искам да благодаря на настоящото академично и административно ръководство на всички звена в УниБИТ и да изкажа моята лична и на всички нас – академичната общност, студентите, докторантите и администрацията на УниБИТ – признателност към проф. Стоян Денчев – дългогодишен Ректор и двигател на развитието на нашата Алма матер, който продължава и като Председател на Общото събрание неуморно и с огромна любов и всеотдайност да работи за каузата УниБИТ!

На всички пожелавам много здраве, щастие, лични и професионални успехи!

На добър час в 70-ата година на Университета по библиотекознание и информационни технологии!

1.X.2020 г.

Проф. Ирена Петева
РЕКТОР

Добре

Чагъри в цветовете на българското знаме украсиха празника

Добре дошли в Университета по библиотекознание и информационни технологии – нашето уникално висше училище, което с гордост наричаме „Пазителя на познанието“! С тези думи ректорът проф. дн Ирена Петева откри академичната 2020/2021 година. Тържеството, уважено от Вежди

защото там преди 70 г. е създаден Държавният библиотекарски институт.

По традиция празникът се водеше от проф. Стоян Денчев, председател на Общото събрание на УниБИТ. В типичния за него неформален стил той посрещна официалните гости с приятелско обръщение и молба да бъдат

Рашидов – председател на Парламентарната комисия по култура и медици, Тиверуполския епископ Тихон и Янка Такева – председател на Синдиката на българските учители, се състоя пред паметника на светите равноапостолни братя Кирил и Методий в градинката пред Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. Светая светих на словото е символният дом на УниБИТ,

всички търпеливи да изкажат сирените, които всяка година на 1 октомври се пускат за профилактика (а защо не – в чест на празника на УниБИТ?!).

Звукът на сирените се смесваше с българската музика и празничното настроение на първокурсниците и представителната група на Академичния съвет, преподавателите и служителите на УниБИТ. Заради проту-

дошли

воепидемичните изисквания на здравните органи се налагаше редуциране на състава на присъстващите. Въпреки това при спазване на всички условия тържеството вдигна духа на студентите. Те многократно аплодираха емоционалните думи на проф. Стоян Денчев към тях, на първокурсничката Ивана Николова, която прочете приветствието на новите студенти, на гостите, които не пестяха епитети да изразят възхищението си от резултатите на УниБИТ през годините.

„Горд съм, че съм Доктор хонорис кауза и Почетен

гордост и родова памет, защото УниБИТ създава личности, които с гражданска

територия на знанието“ да се чувстват като у дома и да поставят Националната библиотека на трето място след семейството и УниБИТ, за да продължават традициите, създадени преди тях, да се самоусъвършенстват, да следват примерите на преподавателите си и да постигат високи резултати.

Празникът бе озвучен от ангелогласните хористи от Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ – приятели на УниБИТ. Те изпълниха Кантата и Химн на Светите братя Кирил и Методий.

Традиция е на този празник всеки да получи подарък – чадър в цветовете на българското национално знаме. Да пази от гръжд, но и като символ на богатство и власт за онези, чието оръжие е знанието, както са го приемали фараоните и императорите в древността.

„На многая лета“ пяха всички накрая.

Проф. Денчев благодари на ръководството на УниБИТ за създадената организация откриването на академичната година да се превърне в празник. А проф. Петева обяви, че 70-годишнината на УниБИТ в условия на пандемия е предизвикателство, което посрещаме с готовност и продължаваме да работим усърдно и с чувство за дълг и отговорност.

Следобедните часове бяха посветени на срещи на първокурсниците с ръководителите на катедрите и преподавателите.

Д-р Евелина Здравкова

професор точно в УниБИТ! Тук виждам умни, красиви, образовани деца, които са бъдещето на България“, каза Вежди Рашидов. Той подари

доблест и възпитание уважава институциите“, подчерта в словото си Янка Такева.

Молитва за здраве прочете отец Христо и поръчи

автобиографичната си книга на библиотеката на Университета – луксозно издание с репродукции на негови картини и снимки.

„УниБИТ е най-авторитетният, най-уважаваният, най-добрият, най-креативният и най-перспективният университет – защото студенти и преподаватели отдават живота си за знанието с

със светена вода всички, а Негово преосвещенство Тихонериуполският епископ Тихон направи архипастирски благослов.

Доц. д-р Красимира Александрова – директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, като своеобразен домакин на тържеството покани студентите „на исконната

Уважаема г-жо Ректор,
Уважаеми г-н Председател на Общото събрание на УниБИТ,
Уважаеми членове на Академичния съвет,
Ваше Преосвещенство,
Уважаеми гости,
Уважаеми преподаватели,
Уважаеми колеги първокурсници,

Днес за всички нас е вълнуващ ден! Днес ние, първокурсниците, се присъединяваме към академичната общност на Университета по библиотекознание и информационни технологии! Към УниБИТ, който празнува 70-годишнината от създаването си! От днес вече ние ще го наричаме „нашния университет“! Уникални са вълнението и гордостта да се приобщим към един от лидерите в образователния процес!

Днес е празник за нас, защото за първи път ще чуем нашите преподаватели да ни наричат „колеги“. Дано заслужим тяхното уважение и добронамереност! Обещаваме, че ще изпълним със смисъл и отгаденост своето следване, защото е важно да следваме вашия пример, уважаеми преподаватели от УниБИТ – доказали през всичките тези години своя професионализъм, посветили се на науката и грижещи се за високото качество на българското образование.

Днес ние, първокурсниците, сме развълнувани и няма да крия – малко стреснати, но това е съвсем естествено. Новото начало е стимулиращо, но и малко плашещо. Надявам се, че това смущение още утре ще отминие и в УниБИТ ще намерим нови приятели, а защо не – и любовта на живота си?!

Днес ние поемаме по нов път. Вярваме, че нашата енергия и позитивизъм ще ни отведат в правилната посока. Вярваме, че заедно с нашите преподаватели ще съградим общност от съмишленици, отлични специалисти и... добри хора.

На добър час, скъпи колеги!

Честита нова академична година!

УниБИТ организира симпозиум в Париж

Проф. Таня Тодорова

От 22 до 24 януари 2020 г. в Париж се проведе 28-ото издание на BOBCATSSS – международния симпозиум на студентите по библиотечно-информационни науки, на тема „Управление на информацията, фалшиви новини и дезинформация“. Организатори на форума са студенти и преподаватели от Университета „Гюстаф Айфел“ (UGE), Париж, Франция – домакин, и от Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ), София, България. УниБИТ бе представен от проф. дн Таня Тодорова – координатор на екипа и член на Управителния съвет на Асоциация BOBCATSSS, от докторантите Светослава Димитрова и Гергана Янчева и от студентите бакалаври Виген Свиленов, Деница Крумова, Анелия Бучова и Кристиан Симеонов от Факултета по библиотекознание и културно наследство. Подробна информация за симпозиума и сборникът с резюмета са достъпни от сайта <https://bobcatsss2020.sciencesconf.org/>.

Това ежегодно събитие е под егидата на Асоциация BOBCATSSS (доскоро Европейска асоциация по библиотечно-информационни изследвания и образование – EUCLID), която обединява представители от различни европейски страни и развива дейност, насочена към изследователи, библиотечни специалисти, преподаватели и студенти по библиотечно-информационни науки.

Стара измама или невярна информация се разпространяват мигновено чрез Интернет. ИКТ и социалните медии променят начина, по който се информираме и учаваме новини, и влияят на нашето ежедневие. Фалшивите новини и дезинформацията са реална заплаха за нашите демокрации, но и за личния живот на отделния човек. Това налага нова роля на библиотечните и информационните специалисти като обучители по информационна грамотност – да са филтър срещу фалшивата информация и партньори в борбата срещу манипулативната и невярна информация в дигитална среда. Значимостта на тази проблематика определи избора

Участници в BOBCATSSS '2020

на темата за BOBCATSSS 2020 „Управление на информацията, фалшиви новини и дезинформация“. Тя създава възможност студентите като бъдещи информационни специалисти заедно с преподаватели, експерти и практикуващи професионалисти да разсъждават върху различните аспекти на този сложен проблем в търсене на работещи решения.

В 28-ото издание на BOBCATSSS се включиха 232 участници от 21 държави – Белгия, България, Германия, Испания, Италия, Латвия, Норвегия, Полша, Португалия,

интерпретации и изследвания по темата.

Първият пленарен доклад изнесе докторант М. Фонтейн от Университета Сапиенца в гр. Рим, Италия. Тя очертава важността на критичното мислене в епохата на фалшивите новини и ролята на библиотечно-информационните специалисти като партньори на обществото и на отделната личност.

Риторичният въпрос „Трябва ли да вярваме на всичко, което виждаме?“ интерпретира на 23 януари г-р В. Нозик от Университета „Гюстаф Айфел“ в Париж.

Управителният съвет на Асоциация BOBCATSSS

лия, Русия, САЩ, Турция, Унгария, Финландия, Франция, Холандия, Хърватска, Швеция и Япония. Дистанционно участие с научни доклади отбелязаха и изследователи от Саудитска Арабия и Нигерия.

В рамките на тридневния симпозиум бяха представени 42 научни доклада, състояха се 4 уъркшопа и се проведе постерна сесия с 19 постера. Издаден е сборник с резюмета на различните авторски

Преподавателката и журналист Роуз-Мари Фаринела в пленарния си доклад последния ден на форума разсъждава по темата „Истински или фалшиви новини: Как можем да направим разлика?“.

В научната програма на BOBCATSSS 2020 докторантите и студентите от УниБИТ участваха с пет научни доклада. За тяхната подготовка допринесоха преподавателите проф. Т. Тодорова, доц. Т. Тренчева, доц. Л. Парижкова, г-р С. Ефтимова, г-р Е. Цветкова и г-р К.

Организационните екипи от Университета „Гюстаф Айфел“ и УниБИТ

Планска-Симеонова. Разработките бяха посветени на темите за: достоверността и релевантността на информацията като предизвикателство пред съвременните информационни специалисти; електронното съдържание и защитата на интелектуалната собственост; мобилните библиотеки и мобилното образование; отворения достъп до научна информация и критичното мислене като важно умение в дигиталната ера. Докторант Г. Янчева заедно с Анна-Мария Тамаро от Италия проведоха уъркшопа „Да се

поддържан от журналисти на AFP от целия свят, отговарящи за проверката на факти и информация.

На 23 януари 2020 г. се състоя и ежегодното събрание на представителите на висшите училища, катедри и специалности по библиотечно-информационни науки, на което бе избран новият състав на УС на Асоциация BOBCATSSS. В неговата дейност ще си сътрудничат университетски преподаватели от България (Т. Тодорова, УниБИТ), Германия (И.

И. Брага, К. Пинто, Т. Тодорова и М. Карвальо поемат знамето за BOBCATSSS '2021

научим как да избегнем фалшиво съдържание чрез игри“ по проект NAVIGATE, финансиран от програма Еразъм+ на ЕК, с ръководител доц. М. Енчева от ФБКН при УниБИТ. Докторантката С. Димитрова и студентката Д. Крумова модерират сесии в рамките на форума.

Авторите на редица пре-

Бломел, Университет в Хановер), Испания (Й. Гаскон, Университет в Барселона), Италия (К. Коломбати, Университет в Терамо), Финландия (П. Арвола – президент, Университет в Тампере) и Франция (Дж. Бустани, Университет „Гюстаф Айфел“, Париж).

Деница Крумова изнася доклада си

зентации се опираха на създадената от Международната федерация на библиотечните асоциации (ИФЛА) инфографика „Как да разпознаваме фалшивите новини?“.

Медиен партньор и участник в събитието бе и Агенция Франс прес (AFP), която демонстрира Youcheck! – европейски проект за медийно образование; разширението InVID / WeVerify, което подпомага журналистите при проверка на изображения и видеоклипове, и блога Fastuel, разработен на десет езика и

На церемонията по закриване на симпозиума, ръководена от проф. Таня Тодорова, екипът от УниБИТ поема знамето за организиране на BOBCATSSS 2021 в Порто, Португалия.

Ще си сътрудничим с колеги от Висшето училище по бизнес и администрация при Политехниката в Порто и от Университета в Леон, Испания, по темата „Дигитална трансформация“, избрана за 29-ото издание на BOBCATSSS.

Мост между университети

УниБИТ и Университетът Харвард в САЩ
организируют курс по авторско право CopyrightX 2020

В продължение на два месеца студенти, докторанти, млади учени, специалисти юристи ще се обучават в областта на правото на интелектуалната собственост и след успешно полагане на изпит ще получат сертификат от най-стария университет отвъд океана – един от осемте в прочутата Бръшлянова лига. Лектор е Брус Уитфилд, асоцииран преподавател към Университета Харвард за CopyrightX и гост-лектор към Международния правен център (ILAC), официален представител на Университета Харвард за CopyrightX в България. Курсът CopyrightX е инициран и разработен от Уилям Фишър III – професор по право на интелектуалната собственост към Харвард.

По време на учебните сесии се разглеждат въпроси, свързани със защитата на лич-

за защита на софтуерните продукти като обект на авторски права. Разглеждат се редица знакови дела, станали повод за дискусии на световно ниво, с участието на Тунитиът Сенчъри Фокс, Гугъл, Джей Си, Бионсе и др. България е 17-ата държава, в която се провежда CopyrightX на Университета в Харвард, където са учили известни личности като Джон Кенеди, Ал Гор, Барак Обама, Бил Гейтс, Марк Зукърбърг и много други.

Този курс е още една сериозна стъпка по стълбицата на познанието, частица от пъзела, който подготвяме като бъдеща гаранция за професионален успех и реализация на младите хора. Интересът към този курс и към тази толкова специфична тема, каквато е авторското право, доказва още веднъж максимата, че инвестицията в обра-

ните данни и пресечната им точка с авторските права, особеностите на защитата на софтуерните продукти и разликите между защитата на обекти на авторското право в Европейския съюз и в САЩ; особеностите при защита на авторските права върху софтуер и бази данни; какво трябва да се знае за лицензионните договори за ползване на софтуер; как да търсим правата си в ЕС и в САЩ при нарушаване на авторското право; какво е особеното на Open Source; кой в действителност е собственик върху правата на софтуера – разработчикът (дигиталният) или неговият работодател?

Коментират се казуси, свързани с влиянието на авторското право върху изкуството, развлекателната индустрия и обществеността (правата за продуцентство, дистрибуция и др.), защитата на авторските права в дигиталната сфера и начините

зovanie е инвестицията в бъдещето, казва ректорът на УниБИТ проф. Ирена Петева.

CopyrightX 2020 в УниБИТ стартира на 10 октомври 2020 г. Официално беше открит от Гинка Христова – изпълнителен директор на ILAC, и доц. Тереза Тренчева, зам.-ректор на УниБИТ. Специално обръщение към участниците и гост-лектора отпрати председателят на Общото събрание на УниБИТ проф. Стоян Денчев, който е бил гост-преподавател и старши изследовател в Калифорнийския университет Бъркли. Проф. Денчев е и ръководител на проекта „Концептуален образователен модел за повишаване на информационната грамотност в университетска информационна среда“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ с договор № КП-06-Н35/10 от 18.XII.2019 г., чийто научен екип участва в CopyrightX 2020 в УниБИТ.

Д-р Евелина Здравкова

За 18-а поредна година Университетът по библиотекознание и информационни технологии чества Деня на народните будители с национална научна конференция с международно участие „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“. Тя е възможност на научната общност да се запознае с постиженията в различни тематични области на знанието и да представи свои научни разработки. На 1 ноември се връчва и Националната награда за принос в образованието и науката на името на видния български университетски преподавател, учен и общественник акад. Благовест Сендов на изтъкнати преподаватели от български училища и университети.

През 2020 г. конференцията е посветена на 70-годишнината от създаването на УниБИТ като образователна институция. Ето защо изследователи от Университета, както и учени от други институции представят свои доклади, посветени на историята на УниБИТ и ем-

блематични за него издания и мероприятия. Така наред с традиционните секции „Книжовност и хуманизъм“, „Културно наследство – история, съвремие и перспективи“, „Информационни технологии и дигитални трансформации в обществото на знанието“, „Сигурност – предизвикателства в XXI век“ и „Университетска младежка академия за управление на знания (секция за студенти и докторанти)“ се формира и секция, посветена на юбилеяни. Резултатите от конференцията са публикувани в дигиталния сборник „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ – 2020, включен в референтния списък на НАЦИД.

В четирите секции са включени доклади на утвърдени учени от Института за балканистика с Център по тракология към БАН, от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, от Стопанската академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов, от университета „Проф.

д-р Асен Златаров“ в гр. Бургас, от Бургаския свободен университет, Нов български университет, Министерството на отбраната, от Народната библиотека „Иван Вазов“ в гр. Пловдив и от Университета „Св. св. Кирил и Методий“ в гр. Скопие, Северна Македония. Задълбочено са представени изследванията и проектите на учените, техните резултати и иновативни решения на различни казуси.

Забележителен е броят на включените студенти и докторанти – 45% от общия брой участници. Докторанти на УниБИТ от Северна Македония и Косово също участват със свои разработки. Темите, които разглеждат младите учени, са свързани с различни научни области.

Сборникът и конференцията са реализирани в рамките на проект ПЧФНП 2020-05 13.04.2020 г. по Наредбата на МОН.

Доц. Любомира Парижкова

Усъвършенстване на визуалната грамотност

Д-р Камелия Планска-Симеонова, Светослава Димитрова

В рамките на проекта „Създаване и разработване на учебно-научна база по документална и приложна фотография като част от обучението на студенти в професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на МОН, бе осъществен майсторски клас „Визуална грамотност и визуално мислене – или как да използваме фотографията и графичния дизайн, за да създаваме авторско съдържание“, чиято основна цел бе да провокира диалог със студентската общност в УниБИТ по отношение на визуалната грамотност и култура. Студентите, които се включиха в майсторския клас, представящ и експериментално обучение по визуална грамотност и визуално мислене, преминаха през интензивен обучителен курс, а по време на практическото обучение използваха графични таблети за създаването на авторски илюстрации и фотографско оборудване за заснемането на авторски снимки.

Връчване на сертификати на участниците в майсторския клас

Осъществено бе и анкетно проучване на степента на владение и прилагане на визуална грамотност. Въпросникът включваше оценка на информираността по повод концепцията „визуална грамотност“, степента на владение и прилагане на визуална

грамотност и критичното мислене при работа с изображения.

В рамките на проекта фотографското оборудване бе използвано и за заснемането на артефакти, открити в м. Селището в рамките на научно-изследователска експедиция за археологическо проучване на обект от римската епоха в землището на с. Сухаче, Плевенска област, с ръководител г-р Нина Дебъроне.

Финализирането на проекта включва провеждане на кръгла маса по проблематиката на проекта с презентации за създадената избираема дисциплина „Визуална грамотност и визуално мислене“ през ноември 2020 г.

Емил Стефанов

Според акад. Лихачов „Библиотеките са най-важното нещо в културата. Може да няма университети, институти, научни учреждения, но ако има библиотеки, които не горят и не се наводняват, ако те имат помещения, снабдени със съвременна техника, ако се оглавяват не от случайни хора, а от професионалисти – културата никога няма да загине в такава страна“. Навярно така са разсъждавали и чиновниците от новообразувания Комитет за наука, изкуство и култура (КНИК), създаден „да осъществява единно ръководство на научните и културни институти, учреждения и организации, на висшите учебни заведения“, затова „За нуждите на увеличаващите броя си масови библиотеки е открито полу-висше учебно заведение, което да подготвя библиотекари, библиографи, архивисти и ориенталисти, с двегодишен курс, включващ и производствената практика“. С ПМС № 2495 се създава Държавният библиотекарски институт (ДБИ) – „непозната учебна структура, нова в поредицата от образователни институти, която подсказваше за повишеното внимание на младата тогава власт към библиотеките и библиотечното обслужване, към книгата и знанието“. Официалното

му откриване се състои на 1 ноември 1950 г. в БАН.

За изпълняващ длъжността директор е избран Емил Стефанов Трофинков, от КНИК. Почти веднага Емил Стефанов, Тодор Боров, Христо Тренков и Дора Ганчева правят предложение за трансформирането на ДБИ във висше училище и за

Тодор Попилиев

построяване на собствена сграда.

След него директор е Тодор Попилиев – първият българин, завършил библиотекознание в Сорбоната. Той събира плеяда от известни преподаватели, които изграждат основите на бъдещото висше училище; през 1952 г. Попилиев изпраща в КНИК и Проектоплан за

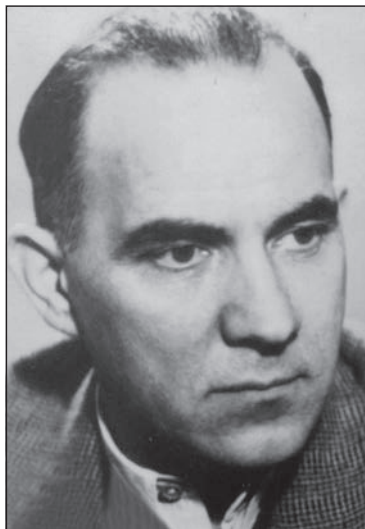

Тодора Топалова

строеж на масивна сграда за нуждите на института.

Неговият наследник Ангел Стоилов е назначен на 16.IV.1952 г., чийто принос е преместването на института от дървената барака в двора на Държавната библиотека „Васил Коларов“ в сградата ѝ (дн. НБКМ).

Следващ директор е Ценко Цветанов, който се оказва точният човек на точното място и в точното време. Той поема института от 6.IV.1953 г. и на него се пада трудното дело, но и големите заслуги за утвърждаването на ДБИ като авторитетно учебно заведение, защото в онзи момент „Малък по мащаби, приложен милостиво в сградата на Народната библиотека, полувисшият Държавен библиотекарски институт се бо-

Ценко Цветанов

реши за място под слънцето. И единственият му коз беше качеството на обучението“.

Основният акцент в работата му е строг и безкомпромисен подбор на преподаватели, за да загарантира високото равнище на преподавателския състав и на учебния процес, защото той „добре разбира, че там е залогът за успешното развитие на учебното заведение, и тъй като познаваше много добре кадровия потенциал на библиотечната профе-

сия, канеше за преподаватели най-известните труженици в нея“. Стреме се да култивира у студентите си убеждението, че това е професия призвание, че библиотекарят вдъхва душа на библиотеката. През учебната 1953/1954 година открива заочен отдел с тригодишен курс на обучение. Под негово ръководство се създават първите учебници с фундаментален характер, които се използват и днес. Отива си, без да успее да разгърне докрай редица свои проекти, за които е имал и идеи, и възможности.

На 16 май 1960 г. за директор на ДБИ е назначена Тодора Топалова. Тя поема поста с убеждението, че я чака трудна, но съзидателна работа и „умно и зряло продължи и умножи заварените

(Ди)Ре

там постижения“. Изработва си и водещ принцип „като ръководител на института да не се осланям особено много на помощ отвън, да бъда самостоятелна, да решавам проблемите с мои сили и на ръководения от мен колеж-

лификация на библиотекарите във Варшава. По-късно ДБИ се свързва и с Института по печата в Ленинград.

Венец на нейното дело е самостоятелната сграда на института. На откриването през 1977 г. гости са почти всички членове на Постоянната комисия на ИФЛА по въпросите на библиотечното образование, както и президентът на ИФЛА и ректор на библиотечното училище в Копенхаген (Дания) Пребен Киркегор. ДБИ се превръща в търсено учебно заведение, свързващо библиотечната система с информационната среда на културата.

Достоен приемник и продължител на нейното дело е Темуужка Бончева, която има немалък принос за утвърждаването на Инсти-

Темуужка Бончева

тив“. А от Ценко Цветанов наследява „стрежежа към много възискателен подбор на преподаватели“.

Тя стабилизира структурата на института и открива две нови специалности – „Научна информация“ (1969 г.) и „Книгоразпространение“ (1978 г.), но основният ѝ принос е в международната дейност – сключва дългосрочни договори за обмен на студенти и преподаватели с библиотечното училище „Ерих Вайнерт“ в Лайпциг, с Центъра за ква-

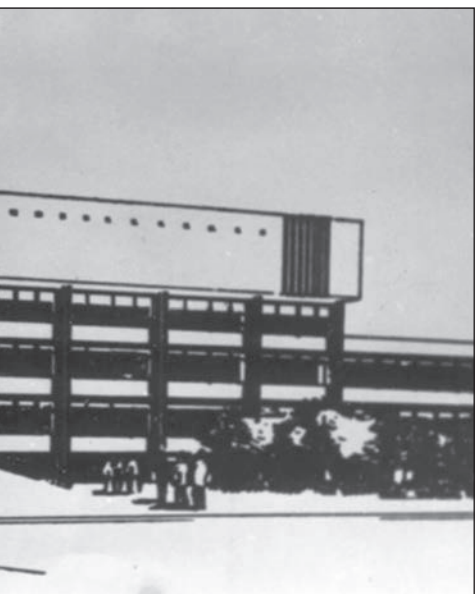
Откриване на новата сграда на ДБИ

Ректори

тута като престижна обществена и културно-значима институция. Работи с убеждението, че „основата на успешната работа – това е коректността, етичността между партньорите, чувството за колегиялност“. Обществено-политическите промени след 10.XI.1989 г. я поставят в сложна ситуация. Тя полага много усилия, за да изпълни постановление № 52 и министерската заповед полувисшите институти да се преустроят към съответните висши училища, но Софийският университет отказва предложението. По тази причина от 23.IV.1990 г. ДБИ е преустроен като Полувисш институт по библиотечно дело към Великотърновския университет.

На 1.V.1990 г. начело на ПИБД застава Петър Петров. Отнася се изключително отговорно към задълженията си и с разбирането, че за всички проблеми, които възникват, трябва да се търсят нови подходи, нови решения. Създава се Координационен съвет с преподаватели от ВТУ и от ПИБД, който изпълнява функциите на Академичен съвет и взема решения, свързани с работата на Института, а също дава възможност да се подготви и осъществи атестирането на преподавателите от Института, за да се изравни статусът им с университетската номенклатура.

Свободозаря Габровска е осмият директор, работи на този пост в периода юни 1994 – юли 1997 г. Тя „възприема като своя съдба и цел“, като

мисия да съхрани ПИБД като уникално самостоятелно учебно заведение, въпреки настойчивите и продължителни опити Институтът не само да не бъде трансформиран, но и да бъде закрит като учебно заведение. Но за да е необратима победата ѝ, тя се заема и с преобразуването му в Колеж по библиотечно дело. През 1997 г. Св. Габровска въвежда за първи път в България по нейна инициатива качествено нова и атрактивна специалност „Информационни технологии“. Създава и едноименна катедра, която ръководи до 2002 г.

Стоян Денчев е избран за директор на КБД, впоследствие – ректор на СВУБИТ и УниБИТ, и го ръководи 15 години. За този период оставя трайни следи в неговата история, тъй като успява да даде начален толък на модернизиранието му и на изграждането му като съвременно висше, и както той го определя – „бутиково“ училище. Изборът му за ръководител на библиотечния университет на България сам по себе си говори за ново, сериозно и отговорно отношение към проблемите на това образование, но и на българската култура. Той успешно съчетава знанията, енергията и креативността си с обществено-икономиче-

ските и културните процеси у нас и реализира мечтата на хиляди възпитаници на ДБИ.

В резултат под негово ръководство Колежът прераства в Специализирано висше училище по библиотечнознание и информационни технологии (2004 – 2009), а от 2010 г. – в Университет по библиотечнознание и информационни технологии. Годици по-късно на въпроса „Какво означава да сте Ректор?“ отговаря: „За мен думата Ректор е синоним на отговорност! Отговорност пред самия мен, отговорност пред моето семейство, отговорност пред моите близки, отговорност пред държавата! Може би на първо място трябва да поставя отговорността пред студентите на Университета по библиотечнознание и информационни

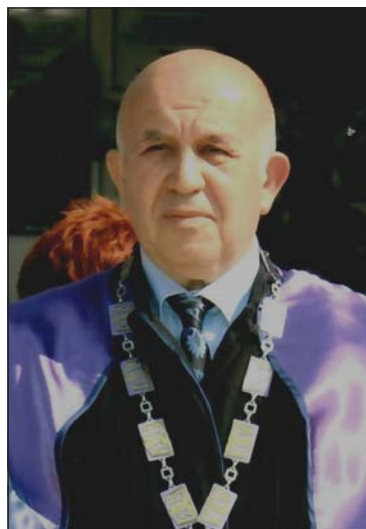

Свободозаря Габровска

технологии, но и пред всички колеги, които се трудят и извършват образователна и научна дейност в рамките на тази уникална научна институция, която особено през последните десет-дванадесет години „<...> просто израсна и се промени пред очите ни“. „Основен девиз в работата ми в Университета е нещо, което изисквам и от останалите колеги, както и от студентите: **пълна и безусловна лоялност към проблемите на Университета.**“

Днес той е доволен и щастлив, че неговото дело е продължено и ревностно се развива от сърцата група млади специалисти, готови да надстроят темелите на УниБИТ, в които той вгради себе си.

На 27.XII.2018 г. за Ректор на УниБИТ е избрана Ирена Петева, завършила ДБИ. Така се изпълни мечтата на Того-

Стоян Денчев

ра Топалова възпитаниците на ДБИ да станат водещи специалисти, да имат сериозни научни постижения, високи държавни и обществени признания, отличия и награди, но да са и съпричастни към утвърждаването на Института като авторитетно българско висше училище, трайно свързано с проблемите на библиотеките, информацията и книгоразпрос-

Петър Петров

Ирена Петева

транението, с науката и културата на страната.

На нея се пада честта, но и отговорността да организира тържественото честване на 70 години от основаването на ДБИ и 10 години от прерастването му в УниБИТ, който „защитава каузата да образова младите хора на България, като ги възпитава в духа на общочовешките ценности и им дава възможност да почерпят опит от хора и институции, утвърдени пазители на познанието, мъдростта и хуманността“, да „дава пример как се разпространяват българската наука и култура и как се градят мостове между поколения и мултинационални общности“.

Това са директорите и ректорите, без които съвременното българско библиотечно-информационно образование не би било в този формат и вероятно не би имало сегашните си перспективи. Тези редове са за тях, защото в живота на всеки човек има дела, за които не случат, а оставената от тях диря ни задължава да ги посочим като пример за подражание. Не само заради самите тях, а и като отплата и благодарност, като признание за добрите им дела и достойно гражданско поведение.

Проф. Нели Костова

Откриване на академичната 2019/2020 година

Това заслужава да се знае и помни

Руската книжовна изложба в София през 1910 г.

Проф. Светлозар Елдъров

Преди 120 години София се превръща в столица на всички славяни, тъй като от 24 до 27 юни 1910 г. в нея заседава Вторият славянски подготвителен събор, наричан още и конгрес – най-значимата проява на неославянското движение в онази епоха. Успоредно с него и след това тека и други общославянски прояви – конгрес на славянските журналисти, конгрес на славянските юристи, славянска лекарска конференция, събор на славянските пчелари, Юнашко-соколски гимнастически събор, среща на славянските книжари и книгоиздатели, а славянските планинари се изявяват с първото международно изкачване на Черни връх.

Една съпътстваща културна проява продължава най-дълго и приковава вниманието на десетки хиляди столичани и хора от цялата страна: Руската книжовна изложба в София. Инициативата за нейното организиране принадлежи на проф. Стефан Савов Бобчев – председател на Славянското благотворително дружество. През пролетта на 1910 г. той се обръща към Главното управление на печата при Министерството на вътрешните работи в Петербург с молба организираната там изложба на руски печатни произведения да бъде представена и в София в дните на Славянския събор. Традиционното изложение на печатни произведения от цяла Русия се провежда в Петербург от няколко години. Молбата е посрещната благосклонно и със съгласието на представители на най-видните руски издателски фирми за главен комисар на бъдещата изложба в София е назначен

Александър Александрович Башмаков – известен руски славянофил, познат и в България като първ директор на Областната библиотека и музей в Пловдив и горещ защитник на българската

Александър Александрович Башмаков

кауза за македонския въпрос.

За подготовката ѝ от българска страна в София е учреден комитет под председателството на проф. Любомир Милетич, по чия-

Уредниците на Руската книжовна изложба

то молба правителството разпорежда книгите и другите материали да се превозят безплатно по българските железници. Първият транспорт с руски книги пристига в София на 17 юни. В следващите дни трескаво се работи по подреждане и украсяване на помещенията в Девическата гимназия на ул. „Алабинска“, предназначени за изложбата.

Руската книжовна изложба е тържествено открита на

25 юни. Още в ранната утрин дворот на Девическата гимназия се изпълва с делегати и гости на Славянския събор, университетски професори, писатели, журналисти, книгоиздатели, учители и други любители на руската литература. След църковния обред, извършен от Софийския митрополит Пармений, и официалните слова, изложбата отваря врати за първите посетители. На другия ден вестниците се изпълват с възторжени отзиви за събитието.

Руската книжовна изложба е впечатляваща. В Девическата гимназия са разположени три отдела: научно-статистическият с над 50 хиляди специализирани издания; отделът с таблици и картографи за развитието на печатното дело в Русия; първият художествен отдел с продукцията на руските държавни и земски издателства. Тъй като площта не достига, в съседната сграда е изложен вторият художествен от-

печата, към които се присъединяват и някои сръбски и хърватски гости. Конференцията заседава три дни в Дирекцията по печата. Изнесени са реферати върху различни аспекти от развитието на книжната търговия между Русия и България, както и с другите балкански славянски страни. Последният ден са приети резолюции по конкретни проблеми и е избрана комисия за тяхното практическо осъществяване под председателството на Иван Евстратиев Гешов – председател на Българското книжовно дружество (днес Българска академия на науките).

Руската книжовна изложба е открита на 12 юни. На тържеството присъстват членовете на руския и българския комитет по нейното уреждане. За 18-те дни на своето съществуване тя е посетена от над 30 000 души, привлечени от книжовното богатство и улеснени от безплатния вход. Изложбата поставя началото и на нов етап в развитието на книжната търговия между България и Русия. Още в София издателствата разпродават почти цялата си стока, направени са няколко стотин големи поръчки, отговорено е на стотици библиографски запитвания. Именно в това повечето издатели, книжари, учени, писатели, журналисти и граждани виждат най-голямата полза от изложбата.

Руската книжовна изложба в българската столица не остава без следа: на 14 ноември 1910 г. в София заработва първата руска книжарница в България, която е първа и на Балканите. Нейното тържествено откриване отново събира най-авторитетните дейатели на отшумелите славянски тържества. Ораторите не пропускат да припомнят значението на Руската книжовна изложба за това събитие. Най-добре го е казал проф. Л. Милетич, според когото именно нейните книги служат като „ядр“ за основаването на постоянен дом на руските издания в България.

За съжаление само след три години с Междусъюзническата война, а скоро след това и с Първата световна война, славянската идея е изтръгната от ръцете на творците и интелекту-

Официалната значка на Славянския събор в София

алците, т.е. от хората на духа и интелекта, и злоупотребена от политиците и военните, т.е. от хората на властта и силата. Така е ставало и в по-късни епохи, а историческият опит учи, че същото се е случвало и с други идеи и идеологии.

Оптимизмът на историята обаче също така учи, че духът и интелектът могат временно да бъдат тъпкани и ограничавани, но никога не могат да бъдат подчинени и унищожени. Защото те са същността на човешката природа и двигателят на човешкия прогрес. Това за сетен път доказва и в. „За буквите – О писменехъ“, който е познавателното пространство, а защо не и суверенната територия на „Държавата на духа“, същността на българската културно-историческа традиция от дълбока древност до наши дни, дефинирана така сполучливо от изтъкнатия руски учен и хуманист Дмитрий Лихачов. Този брой на вестника показва, че идеята за славянското единение е жива и че хората на духа и интелекта могат свободно да разискват по нея 110 години по-късно. Защото историческата роля на България, която с Кирило-Методиевото дело нерядко е била духовен лидер на славянството, изпълва особено ярко именно по време на славянските дни в София през 1910 г. и неслучайно официалната значка на събора носи ликовете на славянските равноапостоли Кирил и Методий, а надписът ѝ всъщност интерпретира българския национален девиз. Това заслужава да се знае и помни!

Общославянско поклонение пред Паметника на Цар Освободител в дните на Славянския събор

Изтъкан от родолюбие

Калина Канева

В редакционното каре на Кирило-Методиевския вестник „За буквите – О писменехъ“ неотменно се изписва името Веселин Йосифов с добавката „основател на изданието“, 1979 г. Две годишнини – 100 от рождението му (21.VI.1920) и 30 от кончината му (3.IX.1990), ни връщат с почит към образа на един от многочислениците на българското слово и дело, който, макар и позабравен днес, копаеше дълбоко в духовната ниша на България. А дълбоката оран, както знаем, дава добри плодове.

Няма да изреждам книгите на писателя, публициста, литератора Веселин Йосифов, неговите длъжности, звания и награди – на интересувашите се Интернет ще помогне. Няма и да се впускам в подробно летописание на петнайсетината години, през които съм работила под ръководството му като главен редактор на изданията „Антени“, но не мога да отмина този най-важен къс от живота ми, за който аз, а и мнозина още, си спомняме с благодарност и носталгия. Тук подхождат думите на Черноризец Храбър по адрес на Първоучителите: „Още са живи тези, които са ги видели“. Да, живи сме още – почитатели и други – недотам, които го помнят: личност нестандартна, със завидна ерудиция и публицистичен талант, с буреносен, кипящ темперамент. Всяка интересна мисъл, предложение, постъпка го въодушевяваха, реагираше мълниеносно и действено, готов да помогне, да подкрепи, да извърши с цялата си енергия и лични „връзки“ дори. Но със същата сила беше непримирим и гневен към всичко, което беше извън скълата на неговите духовни ценности, извън здравия смисъл. Беше понякога прибързан. И хавлив. Думите му опарваха и често се стоварваха върху самия него...

Беше 1974 г. Току-що бях постъпила на работа в „Антени“. Изкачвах се по стълбите на редакцията на ул. „Хан Крум“ 12, от третия етаж слизаше главният редактор. Размахвайки поучително пръст – негов

обичаен жест, той изрече: „Не е важно присъствието в редакцията, важно е присъствието на страниците на вестника!“. Боже! Прегочите ми сякаш светна! Предстоеше път без канцеларщина и фалш...

Мина известно време и пак, като ме срещна шефът, ме попита някак бащински как съм, свикнала ли съм вече. Изненадана от такава загриженост, не знаех как да отговоря подобащо и си послужих с цитат от интервю с турския писател Назъм Хикмет. На въпроса „Какво е щастие?“

той отговаря: „Щастие е, когато сутрин много ти се ходи на работа, а вечер много ти се прибира у дома“. И добавих: „Много ми се ходи на работа“.

Наистина беше така. Бях попаднала в един оазис на добротворство и доброжелателност. Тази атмосфера се насаждаше и подклаждаше от главния редактор и неговите помощници. Чувствах се дори между редовете на вестника и списанието, които се бяха превърнали в едни от най-четените – и крадени! (поради липса на достатъчен тираж), където свободно, смело, почитено и талантливо се отразяваха добродневието и злободневието във винаги сложната ни действителност. Воюваше се за истината, знанието и моралните ценности. Високите критерии на Веселин Йосифов за публицистиката не позволяваха компромиси. Доказваше силата и красотата на словото и в личните си творби,

в постоянните си рубрики, които водеше („От сряда до сряда“ в „Антени“ и „Писателска на днешния българин“ в Кирило-Методиевския вестник).

Ако трябва с една дума да се назове човешката, творческа, обществено-ангажирана същност на Веселин Йосифов, тя ще е **българолюбие**.

Веднъж видях майка му – баба Жечка. Седеше тихичко, ненапратливо в предверието на кабинета му в редакцията. Слабичка, смалена от годините, с умен поглед и кротка усмивка. Бу-

реносният ѝ син изскочи от кабинета си и като я видя, изведнъж притихна, като палаво дете пред строг родител... Стана друг. Помислих си тогава с респект: ето кой е възпитал този неукротим родолюбец. Как се гордееше той с корените си, с роднинството си със старозагорския кундурджия Кольо Ганчев, облякъл бялата си рица и изсвирил на цигулка „Марсилезата“, преди турците да метнат въжетото на шията му. Не за това ли беше тъй обсебен от миналото на Отечеството?! И още в първата програмна статия на първия брой на може би едно от най-значимите си дела, осъществено с антеновски екип начело с Илия Пехливанов: създаването и отстояването на Кирило-Методиевския вестник „За буквите – О писменехъ“ провъзгласи: най-прекия път към бъдещето минава през миналото!

Радваше се неимоверно на всяко ново откритие в об-

ластта на българщината, на всяка добра мисъл и дума, изречени от наши и чуждестранни корифеи. Срещаше се и подкрепяше живите творци, правеше достойни техните становища не само чрез своите издания и своето творчество, но и чрез широката журналистическа среда. Лично водеше учени и писатели при министъра на културата Георги Йорданов, при Тодор Живков. Осъществяваха се много от зародилите се в редакционния кръг на „Антени“ идеи като възраждането на Деня на будителите, подкрепата на бесарабските българи, възстановяването на празника на Първоучителите в Съветския съюз и пр.

Запазила съм магнетофонния запис на една емблематична среща в СБЖ (1.X.1978 г.) с акад. Дмитрий Лихачов. След като Веселин Йосифов – тогава председател на Съюза, му връчи почетната значка „Златното перо“ за високите му изяви в научната публицистика, го запозна с журналистическата гилдия като „представител на руската и световната славистика, твърд защитник на научната обективност, човек с характер“, мъдрец и българолюбец. В интересния разговор Йосифов разгорещено участваше с въпроси, които всъщност съдържаха концентрирано неговото собствено веруе.

Нека припомня един фрагмент: „Още при първото запознаване с творчеството на академик Лихачов ме порази неговата постановка по въпроси, по които сме спорили с тези, които не дооценяват културно-историческата роля на България. Става дума за старобългарската литература и култура, че тя не е просто превод, не е просто транслация от гръцки от византийски източници на български език, а един творчески подвиг на нашия народ. Дори академик Лихачов я нарича „чудо“. Нима няма свое историческо обяснение? България – тази малка, току-що създадена българска държава (тогава още няма нация) – стига много рано до осъзнатата необходимост да има своя писменост, своя литерату-

ра. И дори в преводите старобългарската литература се отличава със свой начин на мислене, със своя образна система. Старобългарската литература не е просто мост, по който минава древната цивилизация към Европа, а се превръща за кратко време, само за няколко десетилетия, в център за изграждане на европейската и общославянската цивилизация. В какво се състои това „чудо“?“

Академик Лихачов подробно отговори, като „солта“ се състоеше в следното: „Каква е била културата на българския народ преди появата на тези преводи, за да бъдат предадени толкова отвлечени, сложни философски понятия – ето това за мен е едно от най-големите чудеса, което трябва все повече и повече да се изучава“.

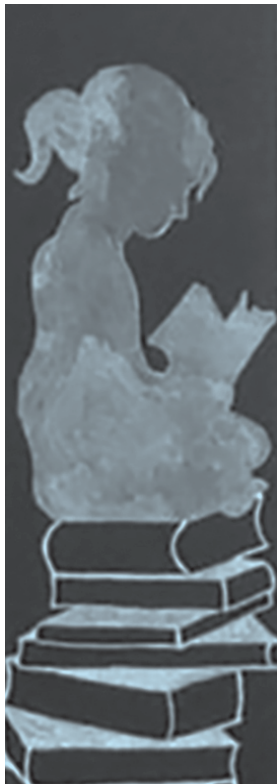
И още добави: „Старобългарската култура се отличава със своята отвореност, тя не се ограничава със своята националност... Ако една култура съществува сама за себе си и сама себе си възвеличава, тя се самозадушава, не може дълго да просъществува“. (Жалко, че съвременните политици не се интересуват от предупрежденията на учените!)

По време на посещението си в редакцията на в. „Антени“ акад. Лихачов бе помолен да напише автограф върху току-що излезлия от печат бр. 3 на Кирило-Методиевския вестник. „Каквато и да бъде съдбата на „За буквите“, това, което е вече направено с публикуваните броеве, ще остане завинаги в историята на българската култура“. Д. Лихачов 27.V.80.“

Само Кирило-Методиевския вестник да беше създал и отстоял, Веселин Йосифов щеше да остане в анализите на българската култура. Изданието продължава да следва най-прекия път към идното – от миналото и настоящето на българското битие.

Изтъкан от родолюбие, той вярваше, че „духовната история на възбуждения български народ никога няма да бъде в застой“.

КОЛОНКА НА ГЛАВНИЯ РЕДАКТОР

За чест и слава

Университетът по библиотекознание и информационни технологии през настоящата 2020 г. чества 70-годишен юбилей. Юбилей, който макар и подсъзнателно ни кара да направим една малка равностметка за изминалите 70 години. Създаден с умисъл, с истински плам и неустова жажда за духовен и нравствен подем на българския народ, в едни от най-смътните и трудни в икономически и чисто човешки план години, тези след Втората световна война. Днес, преобразуван в Университета по библиотекознание и информационни технологии – Държавният библиотекарски институт продължава да устоява с достойнство на бурните и свръх динамични промени в България и в света. Той обединява в съвременното модерното и традиционното, духовното и материалното, и продължава да отстоява като истински стожер – стремежът на младите хора към знания. Да се бори за тях!

В историческото му развитие ясно се откроява будителският дух на всички Директори, целта на които е съхраняването и предаването на хилядолетните знания, записани грижливо в книгите от други будители преди тях. Онези, които са „пробуждали“ българите със силата на Кирило-методиевските букви, с посланията закодирани в тях, при това увличайки със себе си, типично по будителски, цяла плеяда от известни и доказани учени, университетски преподаватели, изследователи, творци и др.

Ние днес носим частица от унитарния дух в нас, като наследници и правоприменници на всички достойни българи, отговорни за по-високата образованост и за културния подем на поколения българи!

На многая лета!

Доц. Диана Стоянова

В памет на Екзарх Йосиф I

В памет на Екзарх Йосиф I Български и по повод 150 години Българска екзархия като самостоятелна българска църква Геопан – Бургас, в сътрудничество с Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ издаде възпоменателна пощенска картичка. Подбрано е иконно изображение „Св. Богородица със светите братя Кирил и Методий“ от Желязната черква „Св. Стефан“ в Истанбул, осветена от Негово Блаженство Екзарх Йосиф I Български на 8 септември 1898 г.

Копия от иконата са дарени от българския родолюбец проф. Иван Гаврилов през 2020 г. на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София и на храм-паметника „Св. Петка Българска“ в историческата местност „Петрова нива“ в Странджа планина, Източна Тракия. Благодарение на неуморната дейност на Екзарх Йосиф I през учебната

1912/1913 г. в землището на Екзархията има вече 1373 училища, 13 гимназии, 87 прогимназии със 78 854 ученици и 2266 учители.

Мемориалната картичка се издава за подкрепа на запазването на едно от тях – откритото през 1908 г. Основно училище „Екзарх Йосиф“ в с. Михнево, община Петрич (гласувано да бъде закрито на 28 май 2020 г.) и за учредяване на Фондация „Екзарх Йосиф I Български“.

Национална награда

за принос в образованието и науката
на името на големия български учен, политик
и общественик проф. Благовест Сендов

По инициатива на Университета по библиотекознание и информационни технологии в лицето на проф. Стоян Денчев – председател на Общото събрание на УниБИТ, и проф. Ирена Петева – ректор, с активното съдействие на Синдиката на българските учители и Министерството на образованието и науката и с участието на акад. Петър Кендеров през 2019 година беше учредена националната награда на името на световноизвестния български учен, университетски преподавател, политик и общественик проф. Благовест Сен-

дов. Той имаше щастието сам да връчи наградите на първите носители и да види удовлетворението в техните очи. В категория „Университетски преподавател“ тогава беше награден проф. Лазар Груев от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, бивш председател на Върховния касационен съд, а в категория „Учител“ – г-р Ангел Ангелов, учител по информационни технологии в СУ „Сава Доброплодни“ в гр. Шумен.

На 20.X.2020 г. в УниБИТ се проведе заседание на селекционните комисии, които определиха лауре-

атите на тазгодишните награди. В категория „Университетски преподавател“ беше избран историкът и общественик проф. Пламен Павлов от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, а в категория „Учител“ – директорката на II езикова английска гимназия в гр. София г-р Емилия Лазарова.

Наградите се връчват тържествено на 1 ноември – Деня на народните будители, в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ по време на честването на 70-годишния юбилей на УниБИТ.

Един мощен български глас, който светът чува

Антон Дончев на 90 години

Големият български писател Антон Дончев навърши 90 години. Живият класик на българската литература отпразнува годишнината си с колекция, която събра на едно място неговите десетки книги, издавани от приятели и почитатели по света. Сред шедьоврите бе и ръкописът на романа „Време разделно“ – безценен дар от писателя Антон Дончев, който се пази в съкровищницата на висшето училище като реликва, за да се помни знанието за българщината и да се предава от поколение на поколение мъченическият подвиг на героите.

Ръкописът е уникален експонат в музейната сбирка на бутиковия университет. Кутията с малки – вече пожълтяващи, листчета, изписани с молив от ръката

на класика, се пазят в съкровищницата на висшето училище като перли от огърлицата на българското писмено слово. Кутията, в която е притихнала историята на Родоп планина. История, разтърсваща със силата на вулкан, пареща като горяща

лава. Разказ за човешкото страдание, за пробуждането, за свободата, за изгубеното историческо време.

Поклон пред разказвача Антон Дончев!

За много и благословени години, Учителю!

Д-р Евелина Здравкова

Честит юбилей и на многая лета

Бардът на 80 говори не само с морето

„Той говори с народа“ – не е мой изразът, но е валиден за цялостното творчество и личността на поета, драматурга, режисьора и човека Недялко Йорданов.

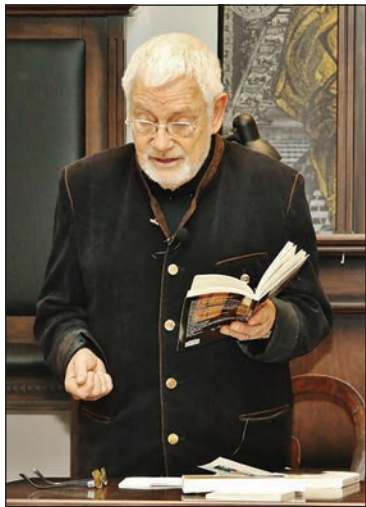
– Каква е основата на твоето творческо дълголетие, на жанровата и тематичната многостранност, на широкия емоционален спектър?

– Наистина, моето „творческо дълголетие“ се оказа и за самия мен необяснимо. Не е нормално за две години да напишеш нови 200 стихотворения и една пиеса. И въпреки четирите операции, които претърнях, или може би точно заради тях – да не ми пука за края и да бързам, защото нямам време.

Никога не съм предполагал, че ще доживея 80 години и дори малко ме е срам, защото поетите трябва да бъдат запомнени млади. Но така или иначе ме е обхванал творческият бяс и бързам да се възползвам от него, докато не ме е напуснал.

– Как би характеризирал най-общо своето творчество – огледало на живота ни или знаме за промени (или и двете)?

– Това, което съм написал, е огледало на самия мен. Първата ми книга стихове, която излезе през 1963 г., се казваше „Всичко ще изпитаме“. Звучеше самоуверено тогава, но така се случи, че наисти-

Недялко Йорданов

на всичко съм изпитал в своя дълъг живот. Трябва да призная нещо – писал съм само и единствено за това, което ме е вълнувало в момента и ако то е съвпадало с вълненията на моите съвременници, значи е имало смисъл да го напиша. Признах си в едно стихотворение, че продължавам да гледам на света с шестнайсетгодишни очи. Много отдавна прозрях, че „тялото ни остарява, ала душата ни не ще...“. Това е цитат от мое стихотворение, писано преди 40 години.

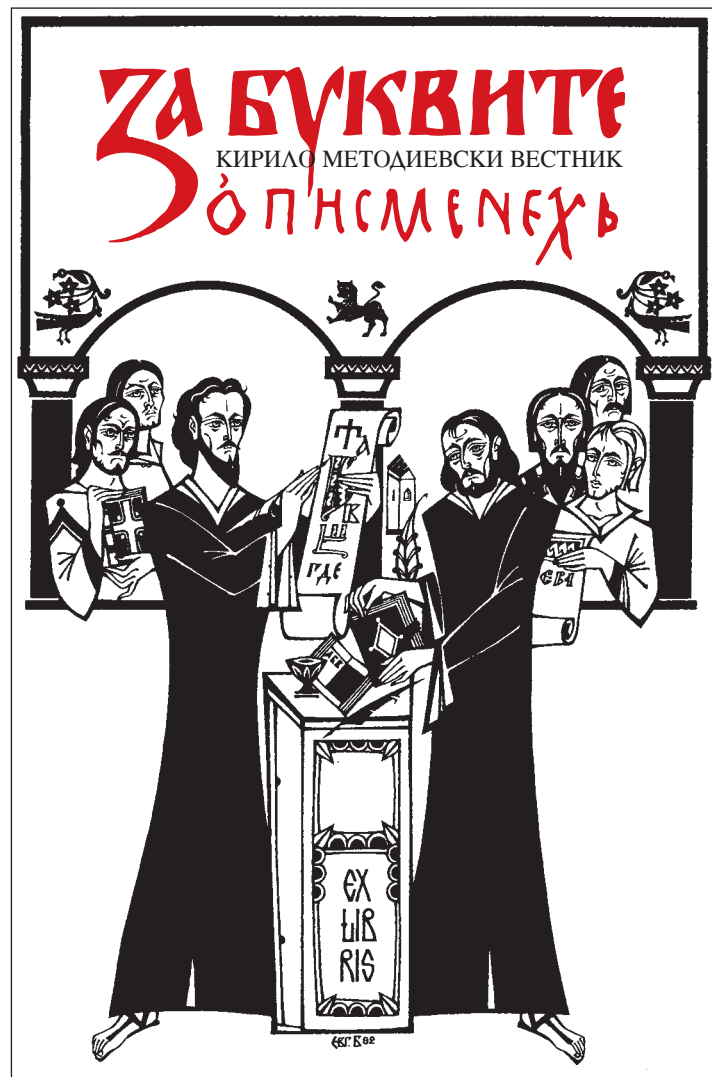
– Компютърът отчита броя прочети всяка публикация – видях от стотина до 36 000 на едно твоё стихотворение и 83 000 на едно видео... Имаш ли представа за своите читатели днес – „възраст, класа, пол и занятие“, докогато позволява обратната връзка при социалните мрежи?

– Наистина, моят творчески хъс идва не само от вътрешната ми необходимост да продължавам да пиша, но и от ежедневния отзвук във Фейсбук от страна на хилядите ми читатели. Това е великото откритие на човечеството – Интернет. Той промени и ще продължава да променя живота ни – и на нас, и на децата и внуците ни. Лично аз не съм се оплаквал от липса на обратна връзка за моите стихове и песни – имал съм над хиляда рецитала в България и чужбина и вероятно ще продължа с тях до последно. Но във Фейсбук получавах моментална реакция от огромно количество хора и като че ли издаването на книги в традиционен вид отива на втори план.

– Каква оценка би дал на вестника ни като изкушен читател и какви препоръки – като член на Международния ни редакционен съвет?

– Вестникът ви е прекрасен и като съдържание, и като външен вид. Изискан, интелигентен и четивен. Разбира се, все пак – за по-специализирана читателска публика. Може би трябва да има и някои по-популярни четива или рубрики, за да разшири кръга на своите читатели.

С обичания поет разговаря
Света Девкова

Екслибрис Евгений Босяцки

ISSN 1312-3785

Издава от 1979 година

Бр. 62/ноември 2020 г.

Основател на изданието
ВЕСЕЛИН ЙОСИФОВ

С особени заслуги за списването на вестник „За буквите – О писменехъ“
ИЛИЯ ПЕХЛИВАНОВ

Главен редактор
доц. ДИАНА СТОЯНОВА

Съредактор
д-р ХРИСТО ХРИСТОВ

Редактор и коректор
СВЕТА ДЕКОВА

Графично оформление, редактиране и илюстрации
АНТОАНЕТА СЪРНЕВСКА

МЕЖДУНАРОДЕН РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ

Съпредседатели

Проф. СТОЯН ДЕНЧЕВ, проф. ИРЕНА ПЕТЕВА

ДЖУЗЕПЕ ДЕЛ' АГАТА, ВЛАДИМИР ВАВРЖИНЕК,
ВАСЯ ВЕЛИНОВА, РАДОСЛАВ ВЕЧЕРКА, МАРЧЕЛО ГАРДЗАНИТИ,
ДИМИТРИОС ГОНИС, ВАСИЛ ГЮЗЕЛЕВ, АКСИНИЯ ДЖУРОВА,
ИВАН ДОБРЕВ, НЕВЯНА ДОНЧЕВА-ПАНАЙОТОВА, АНТОН ДОНЧЕВ, НАДЕЖДА ДРАГОВА,
РУМЯНА ЗЛАТАНОВА, ДИМИТЪР ИВАНОВ, ИЛИЯ ИЛИЕВ, МАРИЯ ЙОВЧЕВА,
НЕДЯЛКО ЙОРДАНОВ, ИГОР КАЛИГАНОВ, КАЛИНА КАНЕВА, ДИМИТЪР КЕНАНОВ,
РУМЯНА КОНЕВА, МЕРСИЯ МАКДЕРМОТ, РОЛАНД МАРТИ, ПРЕДРАГ МАТИЧ,
ФЛОРИАН МЕСНЕР, ХАЙНЦ МИКАС, АЛЕКСАНДЪР НАУМОВ, СВЕТАЛИНА НИКОЛОВА,
КОНСТАНТИНОС НИХОРИТИС, ДМИТРИЙ ПОЛИВЯННИЙ, ГЕОРГИ ПОПОВ,
ЦВЕТИ РАДЕВА, ЮРИЙ РОСТОВЦЕВ, ТАТЯНА СЛАВОВА, МАРИНА СМОЛЯНИНОВА,
ХРИСТО ТЕМЕЛСКИ, ФРАНСИС ТОМСЪН, ГЕРГИНА ТОНЧЕВА, СВЕТАОЗАР ЕЛДЪРОВ,
АННА-МАРИЯ ТОТОМАНОВА, ХРИСТО ТРЕНДАФИЛОВ, АНАТОЛИЙ ТУРИЛОВ,
ХИЛЕ ФАЙ, УИЛЯМ ФЕДЕР, КРИСТИАН ХАНИК, ПЕТЕР ШРАЙНЕР

Съдейници

Красимира Александрова, Ралица Йотова,
Анжела Димчева, Евелина Здравкова, Симона Душева

Университетска младежка академия за управление на знания
Компютърна лаборатория „Джон Атанасов“
Институт за информация и сигурност

АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ЗА БУКВИТЕ – О ПИСМЕНЕХЪ“

www.unibit.bg • www.zabukvite.org

Научен секретар
ЕВГЕНИЯ ВАСИЛЕВА

София, 1784, бул. „Цариградско шосе“ № 119
e-mail: info@zabukvite.org

Печатница
АСКОНИ - ИЗДАТ

Кан-Кубратовото послание

При пътуването ми тази година към далечното шарено-звучно Мексико носех в куфара си нова каба гайда, та митничарят подозрително и настоятелно питаше не нося ли храна, защото скенерът показва нещо органично... Това беше първо-мартенски поздрав от България, с който се постигна мечтата на едно семейство да поддържа моста между двете ни страни и култури. Традиционните ни сувенири и автентичните носии под логото на Гражданската асоциация Мексико България „Tierra Amada“ („Обичана земя“) вече ще бъдат и озвучени с един български глас – на гайдата.

И тази година в двора на красивата сграда на посолството ни в Мексико сити българи се събраха да почетат националния ни празник

и връзката си с далечната родина. По традиция всеки носеше нещо с гъх на родните поля и българската кухня, с празнично настроение и предчувствие за срещи с приятелите. Някои от децата бяха облечени в национални носии, за всеки от нас имаше по една червена роза, почти като българска. Само Кан-Кубратовото послание за единение на българите отана отвъд високата ограда.

Като част от програмата на Гражданската асоциация Мексико България „Tierra Amada“ Севдалина Иванова беше поръчала от България за децата тук по една малка книжка-комикс с това исторически и генетично вложено у всеки от нас внушение, че силата ни е в обединение. То е актуално и тук, където има над 1000 българи.

Тази Гражданска асоциация

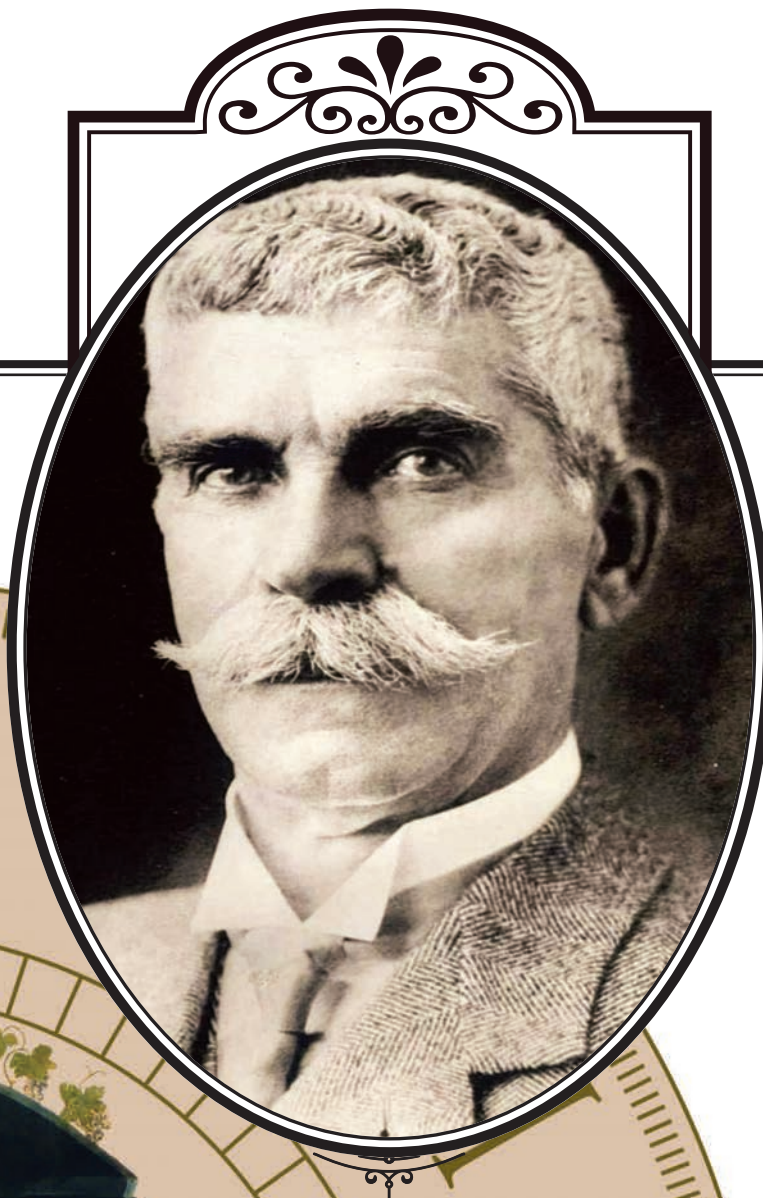

се държи благодарение на ентузиазма на Севдалина Иванова, но без подкрепата на посолството, с всевъзможните амбиции, съображения, подозрения и пречки оцеляването ѝ ще е трудно. И не само поради извънредната пандемична обстановка!

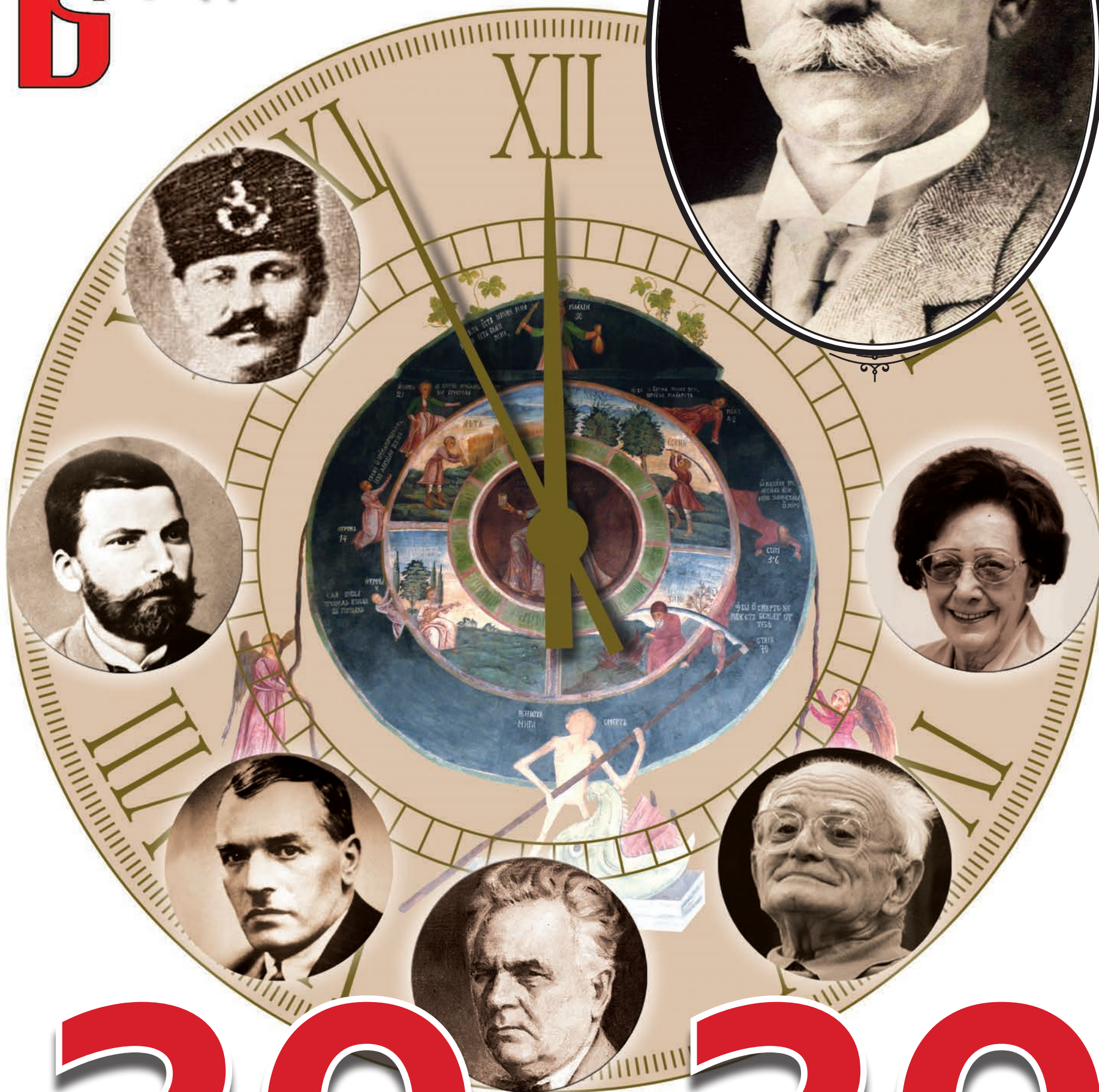
Света Девкова

ЗА БУКВИТЕ
ЌИРИЛО МЕТОДИЕВСКИ ВЕСТНИК
ЌПН СМ ЕН ЕХ Ѓ

Брой III
Година XLII
Ноември 2020 г.
www.zabukvite.org

БУДИТЕЛИ

2020